

A Győri Ítéltábla a Szabó Balázs Gábor Ügyvédi Iroda által képviselt **felperesnek** a jogtanácsos által képviselt **I.r. alperes** és a személyesen eljáró **II.r. alperes** ellen általános szerződési feltételek érvénytelensége iránt a Győri Törvényszék 2017. március 29. napján kelt G.20.686/2016/15. szám alatt hozott ítélet ellen az I.r. alperes részéről 16., 17. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének megfellebbeezett rendelkezését megváltoztatja, és a felperes keresetét elutasítja.

Köteles a felperes 15 nap alatt megfizetni az I.r. alperesnek 68.000 (Hatvannyolcezer) forint fellebbezési eljárási perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított, a fellebbezés szempontjából releváns tényállás szerint a felperesi fogyasztó mint adós és az I. r. alperesi bank (korábbi néven: ... Zrt.) mint hitelező valamint a II. r. alperesi fogyasztó mint adós között 2008. május 14. napján teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt *fogyasztói pénzkölcsön szerződés* jött létre ..., felhasználási célhoz nem kötött, forint bankszámlára folyósított CHF kölcsönszerződés megnevezés alatt.

A fogyasztói kölcsönszerződés Általános Rész 9.4. pontja szerint:

„A Felek megállapodnak abban, hogy az Adósnak a mindenkor fennálló esedékes tartozása, illetve annakösszegeztelensége tekintetében a Bank nyilvántartása, kimutatása az irányadó. A Bank saját kimutatása alapján jogosult az Adós esedékes tartozását közjegyzői tanúsítványba foglaltatni. E ténytanúsítvány az Adós terhére fennálló kölcsön- és járuléktartozás közokirati tanúsítása, amelynek alapján a Bank a tartozás behajtását kezdeményezheti.”

A felperes módosított keresetében többek között kérte az Általános rész 9.4. pontja tekintetében annak tisztességtelenségének, valamint a szerződés részleges érvénytelenségének a megállapítását.

Felperes a kölcsönszerződés általános rész 9.4. pontja kapcsán előadta, hogy ez a szerződési feltétel a felperes és a II. r. alperes mint adósok hátrányára megfordítja a bizonyítási terhet és az I. r. alperesi bank tartozásnyilvántartását tekinti irányadónak a fennálló tartozás összegének meghatározásához, amely körülmény fogyasztói szerződés esetében tisztességtelennek minősül.

Az I.r. alperes a felperes módosított keresetének a teljes elutasítását kérte.

A vitatott 9.4. pont tekintetében előadta, hogy a bizonyítási teher nem fordul meg, az ezzel kapcsolatos felperesi érvelés téves.

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletében megállapította, hogy a peres felek által 2008. május 14. napján 01-12-100ch. bírói számon és 3279/2008. ügyszám alatt megkötött ... felhasználási célhoz nem kötött, forint bankszámlára folyósított CHF kölcsönszerződés Általános Rész 9.4. pontjának alábbi rendelkezései érvénytelenek:

„A Felek megállapodnak abban, hogy az Adósnak a mindenkor fennálló esedékes tartozása, illetve annak összegszerűsége tekintetében a Bank nyilvántartása, kimutatása az irányadó. A Bank saját kimutatása alapján jogosult az Adós esedékes tartozását közjegyzői tanúsítványba foglaltatni. E ténytanúsítvány az Adós terhére fennálló kölcsön- és járuléktartozás közokirati tanúsítása, amelynek alapján a Bank a tartozás behajtását kezdeményezheti.”

A bíróság a felperesnek a fentieket meghaladó kereseti kérelmét elutasította.

Egyben kötelezte a felperest és az alperest, hogy az állam javára adóhatósági felhívásra fizessenek meg fejenként 18.000 forint feljegyzett eljárási illetéket. Megállapította, hogy mindegyik peres fél viseli a felmerült költséget.

Az ítélet indokolása szerint a felperes módosított keresetét részben ítélte alaposnak.

Álláspontja szerint a felperes módosított és a II.r. alperesre kiterjesztett kereseti kérelme kizárólag a 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet 1. §-a szerinti ügynevezett fekete listás kikötésekre hivatkozott [1. § (1) bekezdés a), b) és j) pontok], ezért a törvényes határidőben előterjesztett módosított és a II.r. alperesre kiterjesztett kereseti kérelmet érdemben bírálta el.

Kiemelte, hogy a perbeli jogvita elbírálására az 1959. évi IV. törvénynek a 209. § és a 209/A. § /2/ bekezdésében foglalt rendelkezései az irányadók figyelemmel a 18/1999. (II.5.) Kormányrendeletben foglaltakra is.

Rögzítette, hogy a régi Ptk. 2006. évben módosult 209. § (1) és (3) bekezdésében foglaltak a tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó rendelkezéseket, illetve az (1) bekezdés a) tisztességtelenség fogalmát és kritériumait adja meg. Az idézett rendelkezés 2006. évi módosítása a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 1993. április 5-én elfogadott 93/13/EGK. tanácsi irányelv magyar jogba történő implementálását jelentette, az uniós jogi normáknak való megfelelést szolgálta.

A perbeli szerződési feltételek vizsgálatánál ezért a 18/1999. (II. 5.) Kormányrendelet, valamint a Ptk. 209. § (1) bekezdésében és annak alapját képező uniós jogi normában foglaltakat kell irányadónak, kiinduló pontnak tekinteni. Ennek alapján az elsőfokú bíróság azt vizsgálta, hogy az adott szerződési feltétel olyannak minősül-e, amely a feleknek a szerződésből eredő jogait, illetve kötelezettségeit egyoldalúan és indokolatlanul, a szerződési feltétel támasztójával szerződést kötő fogyasztó hátrányára állapítja meg, illetve az irányelv értelmében eredményez-e a felek jogaiban és kötelezettségeiben olyan egyenlőtlenséget, ami a fogyasztóra hátrányos és ezért az tisztességtelen.

Az Általános Rész 9.4. pontja tekintetében megállapította, hogy ez a szerződési feltétel egyoldalúan és indokolatlanul a fogyasztó hátrányára állapít meg szerződéses kötelezettséget, ezért az tisztességtelennek minősül.

Az olyan szerződési feltétel, amely a fogyasztó fennálló tartozásának összege és igazolása szempontjából a fogyasztóval szerződést kötő bank mint hitelező üzleti könyveit és nyilvántartásait tekinti irányadónak és a szerződő felek magukra nézve az abban foglaltakat kötelezőnek fogadják el, alkalmas a felperesi fogyasztó és az I. r. alperes közötti egyenlőtlenség előidézésére, megkönnyíti a fogyasztóval szembeni I. r. alperesi igényérvényesítés lehetőségét, egyidejűleg megnehezíti a fogyasztó jogait az I. r. alperes könyveiben és nyilvántartásaiban szereplő tartozás összegének vitatása esetére.

Az adott szerződési feltétel lehetőséget biztosít az I. r. alperes számára arra, hogy a saját nyilvántartásai alapján meghatározott követelési összeget közjegyző előtt közokiratba foglaltassa, amely közokirat végrehajtási záradékkal ellátható.

Ezzel a fogyasztók terhére a bizonyítási teher is megfordul, hiszen ettől kezdve a fogyasztónak kell bizonyítania, hogy tartozása nem azonos az I. r. alperesi bank nyilvántartásai szerinti összeggel.

Tisztességtelen a fogyasztói szerződés azon kikötése, amely alapján a fogyasztó mindenkor tartozását a vele szerződő fél egyoldalú közlése alapján a közjegyző által kiállított közokirat tanúsítja (BDT2015. 3420. számú eseti döntés).

A bíróság erre figyelemmel állapította meg a kölcsönszerződés Általános Rész 9.4. pontjának érvénytelenségét a 18/1999. (II. 5.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés b) és hangsúlyosabban a j) pontjai alapján.

Az elsőfokú ítélet ellen az I.r. alperes fellebbezést nyújtott be, melyben kérte annak megváltoztatását és a felperesi kereset teljes elutasítását. Igényt tartott a felmerült másodfokú perköltség megfizetésére is.

Fellebbezésének indokolása szerint a perbeli kölcsönszerződés Általános Rész 9.4. pontjában foglaltak nem minősülnek tisztességtelennek, így semmisségük nem állapítható meg.

Előadta, hogy a fenti pontban három különböző szerződési feltétel szerepel. Ugyanakkor az elsőfokú bíróság elmulasztotta ezen három kikötés elkülönített vizsgálatát.

A hitelező az adós kölcsöntartozása összegéről a 2. és 3. pontoknak megfelelően ezek hiányában is közjegyzői ténytanúsítványt állíthat ki, és az abban foglalt összegre vonatkozóan kezdeményezhet végrehajtást a Vht. 23/C. § alapján. A közjegyző ezen eljárása az 1991. évi XLI. törvény 136. § /1/ bekezdés g./ pontján és 144. § /1/ bekezdésén alapul.

A ténytanúsítvány hiányában a közjegyzői okiratba foglalt tartozás elismerő okirat szerinti teljes kölcsönösszegre indulna meg a végrehajtási eljárás. Ebben az esetben adósnak kellene bizonyítania a Vht. 41. § -a szerint, vagy külön végrehajtás megszüntetése illetve korlátozása iránti perben, hogy mekkora összegű törlesztést teljesített. A közjegyzői ténytanúsítvány alapján az alperesi hitelintézet a ... Bank által felügyelt és könyvvizsgáló által auditált nyilvántartása szerint az adós által teljesített törlesztésekkel csökkentett összegben indítható végrehajtás. Ez az adós számára kedvezőbb helyzetet eredményez, mivel csak azon törlesztéseit kell igazolnia, melyek nem tűnek ki az alperes nyilvántartásából.

Ez nem eredményezi a bizonyítási teher megváltozását a felperes hátrányára.

Kiemelte, a régi Ptk. 209. § /6/ bekezdése szerint nem minősülhet tisztességtelennek a szerződési feltétel, ha azt jogszabály állapítja meg, vagy jogszabály előírásának megfelelően határozzák meg. Az alperes jogszabályi előírások alapján működtet az adósok tartozásait tartalmazó nyilvántartást (250/2000. (II.24.) Kormányrendelet). Nyilvánvaló ennek alkalmazására vonatkozó kikötés sem a jóhiszeműség, sem a tisztesség követelményét nem sérti, a felek jogait és kötelezettségeit sem állapítja meg a fogyasztó hátrányára egyoldalúan.

A szerződésből fakadó jogosultságok és kötelezettségek egyensúlyát a hivatkozás nem befolyásolja hátrányosan, hiszen a feleknek a nyilvántartás ellenében történő bizonyítását nem zárta ki.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte annak helyes indokai alapján.

Hangsúlyozta, hogy a közjegyzői törvény 136. § /1/ bekezdés g./ pontja és 112. § /1/ bekezdés a./ - d./ pontjai, valamint /2/ bekezdése értelmében a fellebbezéssel támadott szerződéses kikötés esetében a felperesre hárítja a bizonyítás terhet a tartozás összege körében. Közjegyzői tanúsítvány hiányában a felperes fizetési kötelezettségének a szerződésből közvetlenül nem következő mértékét az alperesnek kellene bizonyítania. Így viszont a felperes által a végrehajtás elrendelését követően indítható - végrehajtás megszüntetési vagy korlátozási - perben kell bizonyítani, hogy nem, vagy nem a követelt összeggel tartozik.

A kikötés alkalmas arra, hogy a szerződésből eredő fizetési kötelezettség tekintetében a bizonyítási terhet a felperesre hárítsa, így a Kormányrendelet 1. § /1/ bekezdés j./ pontja alapján tisztességtelen. A tisztességtelen szerződési feltétel pedig a Ptk. 209. § /2/ bekezdése értelmében semmis, ahogy azt az elsőfokú bíróság helyesen megállapította.

A támadott kikötés feljogosítja az alperest annak egyoldalú megállapítására, hogy a felperes szerződésszerűen teljesített-e, így az a 18/1999. (II.5.) Kormányrendelet 1. § b./ pontja alapján is tisztességtelen.

A szerződés hivatkozott pontja alapján a bank nem köteles az adóssal szemben elszámolni, az adóssal egyetértve megállapítani a szerződés szerinti tartozás összegét. Arra hivatkozhat, hogy a tartozás összegének megállapítására a nyilvántartása és a könyvei az irányadók.

Azért is tisztességtelen a feltétel, mert az adós a közjegyzői okiratban olyan tartozás fennállását ismerte el, amely még nem állhatott fenn, a szerződésszerű teljesítés esetén sem következhetett be.

Az ítéletábra az I.r. alperes fellebbezését a Pp. 256/A. § /1/ bekezdés f./ pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és azt alaposnak ítélte.

Az ítéletábra álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az elsőfokú eljárás adatait a Pp. 206. §-ában foglalt elveknek megfelelően értékelve megalapozott tényállást állapított meg, azonban az abból levont jogi következtetéssel és érdemi döntéssel - a kölcsönszerződés Általános Rész 9.4. pontja tekintetében - az alábbiak szerint nem értett egyet.

A 18/1999. (II.5.) Kormányrendelet 1. § /1/ bekezdés b./ pontja (kizárólagosan a fogyasztóval szerződő felet jogosítja fel annak megállapítására, hogy teljesítése szerződésszerű-e.)

A hivatkozott Kormányrendelet 1. § /1/ bekezdés b./ pontja szerint a fogyasztói szerződésben tisztességtelennek minősül különösen az a szerződési feltétel, amely kizárólagosan a fogyasztóval

szerződő felet jogosítja fel annak megállapítására, hogy teljesítése szerződésszerű-e. A jogszabály szerint tehát az a tisztességtelen, amikor a fogyasztóval szerződő fél (jelen esetben az I.r. alperes) egyoldalúan jogosult annak megállapítására, hogy saját teljesítése szerződésszerű-e. Jelen perben erről nyilvánvalóan nem lehet szó, a bank nem a saját teljesítésének szerződésszerűségét vizsgálja. Ezért a kölcsönszerződés támadott kikötése nem ütközik a 18/1999. (II.5.) Kormányrendelet 1. § /1/ bekezdés b./ pontjába.

A 18/1999/II.5./Korm.rendelet 1.§./1/ bekezdés j./pontja (a bizonyítási teher a fogyasztó hátrányára történő megváltoztatása).

Az ítélet tábla a Korm.rendelet fenti pontjával összefüggésben kiemeli, hogy tisztességtelen az lenne, ha a pénzintézet ok nélkül hárítaná át a bizonyítási terhet a fogyasztóra, ez azonban a perbeli esetben nem történt meg.

A követelésnek a hitelező általi peres eljárás útján való érvényesítése esetén a pénzügyi intézményt terheli annak bizonyítása, hogy a szerződés milyen tartalommal jött létre, ennek keretében milyen összegű kölcsönt, milyen feltételek mellett folyósított az adósnak, az adós mennyit teljesített, és ennek eredményeképpen mekkora a fennálló tartozása. A pénzintézet fentiek szerinti tényállításait az általa vezetett nyilvántartás adatai alapján terjesztheti elő. A nyilvántartások vezetésére vonatkozóan a pénzintézetnek jogszabályi kötelezettsége is fennáll.

A fenti tények adós általi vitatása esetén az intézménynek az alapul szolgáló nyilvántartások elszámolási elveit, módszerét, adatait be kell mutatnia és le kell vezetnie.

Amennyiben az adós a pénzügyi intézmény elszámolását nem fogadja el, illetve arra hivatkozik, hogy a banki nyilvántartásban szereplő adatokkal szemben részéről nagyobb összegű teljesítés történt, úgy ezen állításait a Pp.164.§. /1/ bekezdésében foglaltaknak megfelelően, azaz a bizonyítás általános szabályainak megfelelően már neki kell igazolnia. A bizonyítás fentiek szerinti menetét a perben támadott 9.4. pontba foglalt rendelkezés tehát nem befolyásolja.

Abban az esetben, ha a közokiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállaló és tartozás elismerő nyilatkozat alapján annak végrehajtási záradékkal való ellátásával megindított végrehajtási eljárás van folyamatban, úgy az adós a Pp. 369.§-ában foglalt tényekre hivatkozással végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti pert kezdeményezhet, és ennek során a per alapjául szolgáló tényállításai bizonyítására a Pp.164.§./1/ bekezdése értelmében ugyancsak ő köteles.

A támadott kikötés tehát nem biztosít több jogosultságot a pénzügyi intézménynek és nem ró többletterhet a fogyasztóra annál, mint ami a Pp. okirati bizonyításra irányuló, továbbá a bizonyítási terhet és kötelezettséget meghatározó (Pp.164.§.) rendelkezéseiből, illetve a közjegyzői okirat végrehajtási záradékkal való ellátását, ekként a végrehajtásnak a peres út igénybevétele nélküli elrendelését lehetővé tevő (Vht.21.§. jelenleg 23/C.§-ában és a közjegyzőkről szóló 1991.évi XLI.tv.112.§-ában foglalt) jogszabályi rendelkezésekből egyébként fakad.

Helytállóan hivatkozott tehát az I.r. alperes arra, hogy a kikötés a Ptk.209.§./5/ bekezdés II.fordulata alapján nem minősülhet tisztességtelennek, mivel a fenti jogszabályi előírásoknak megfelelően határozták meg.

A kölcsönszerződés támadott rendelkezése tehát olyan jogszabályi előírásoknak megfelelően került meghatározásra, melyek összhangban vannak a végrehajtás közjegyzői okirat záradékolás útján való elrendelésének lehetőségével, amely jogintézményt az Alkotmánybíróság nem ítélte alkotmányellenesnek, az nem sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot (1423/B/2010.AB. határozat,

1245/B/2011.AB. határozat), és amely jogintézmény az Európai Bíróság C-32/14.számú ügyben hozott határozata szerint nem összeegyeztethetetlen a 93/13.EGK irányelv fogyasztóvédelmi követelményeivel.

Mindezen indokok alapján az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § /3/ bekezdése értelmében megváltoztatta és a felperes keresetét elutasította.

A másodfokú eljárásban a felperes pervesztes lett, ezért az ítéletábra a Pp. 78. § /1/ bekezdése alapján őt kötelezte az I.r. alperes felmerült bruttó összegű másodfokú perköltségének a megfizetésére. A perköltség összegének a megállapításánál figyelemmel volt arra, hogy az I.r. alperes 48.000 forint fellebbezési eljárási illetéket megfizetett.

Győr, 2017. október 24.

. Havasiné dr. Orbán Mária sk. a	Dr. Sarmon
tanács elnöke. Vass Mária sk. előadó	Hedvig sk. bíró
bíró	